

הערכה

כזירת מבחן לשינוי פדגוגי

בעידן ה-GenAI

אפרת פס | פרופ' תמי זייפרט

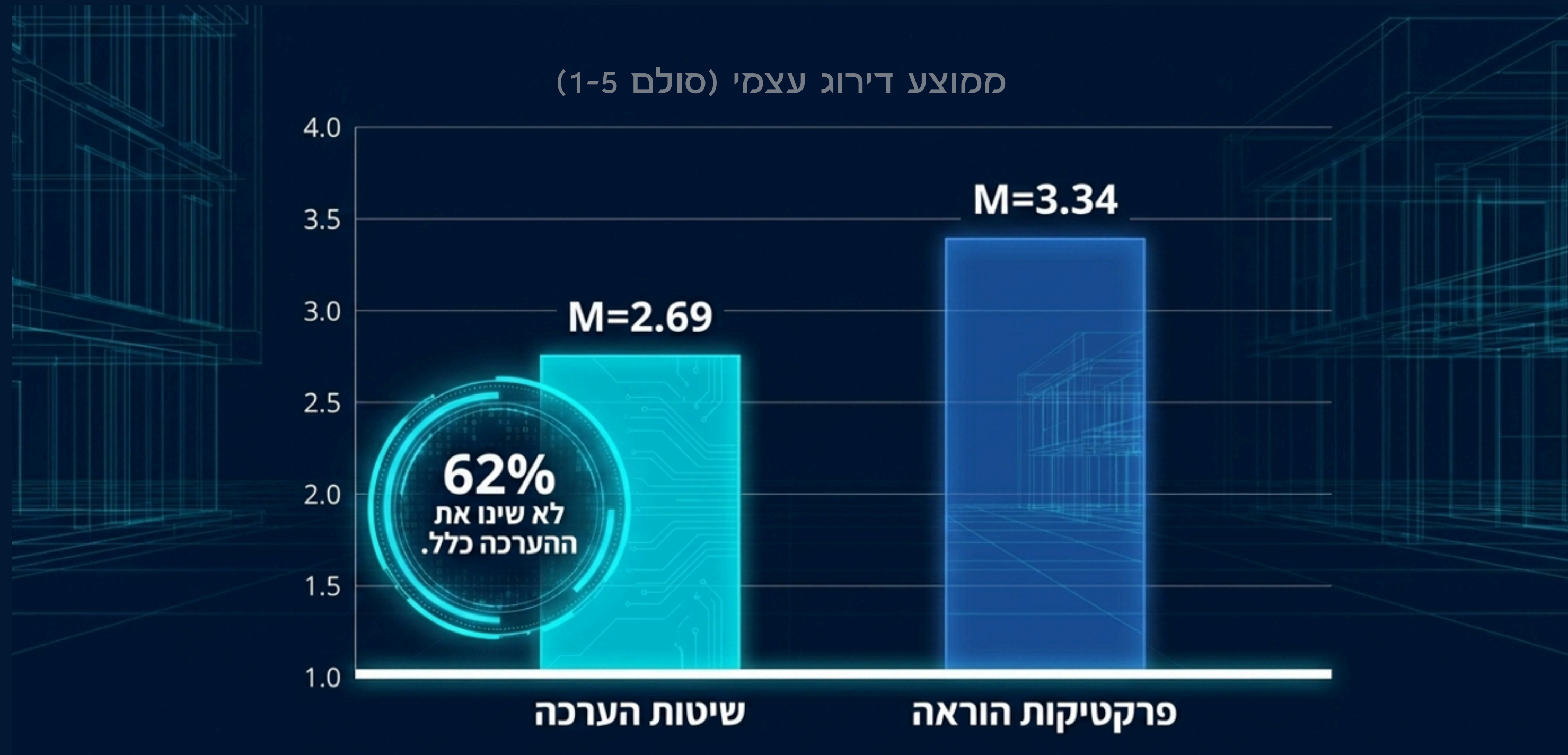
מכללת סמינר הקיבוצים - התכנית לתואר שני בטכנולוגיה בחינוך - 2026

” עבודות הבית כבר לא שוות כמו פעם, מאחר
שסטודנטים מגישים טקסטים שנכתבו
באמצעות בינה מלאכותית ואינם משקפים
בהכרח את הבנתם.”

מרצה, 15 שנות ניסיון בהוראה

הפער האמפירי בין הוראה להערכה

מרצים נוטים יותר לאמץ שינויים בהוראה, אך פחות בהערכה

המחקר

מחקר משולב על דפוסי שימוש ושינוי בהוראה אקדמית

16
ראיונות עומק
רכיב איכותני

205
מרצים
שאלון כמותי

ניתוח נתיבים
AMOS

מוסדות שונים
בהשכלה הגבוהה בישראל

שלושה תנאים מבניים

למה קשה לשנות הערכה?

שלושה תנאים מבניים

המעכבים

שינוי בהערכה

תנאי 1: אוריינות אישית היא התשתית לאוריינות פדגוגית

"עד שלא ישבתי עם ChatGPT שעה שלמה ופשוט שיחקתי – לא הבנתי מה הסטודנטים שלי יכולים לעשות."
(ריקי, מרצה לאנגלית)

אוריינות
פדגוגית

הבנה
טכנו-קוגניטיבית

שימוש
והתנסות אישית

תנאי 2: אותנטיות התוצר

הקושי להעריך את הערך המוסף של הסטודנט

מה חשוב להעריך

שיפוט

הצדקה

בחירות

הקשר

מה AI מייצר בקלות

סיכום

ניסוח

ארגון מידע

כאן נמצא הקושי: להפוך את המרכיבים האלה לקריטריונים ברורים ולציון אמין.

תנאי 3: האיום על ההערכה הוא תלוי-דיסציפלינה

מדעים והנדסה

איום על שיפוט ביקורתי

"הוא שקרן... אתה חייב בסיס ידע רחב כדי לזהות."
(אדיר)

מדעי הרוח

איום הגנריות והנוסחיות

"השאיפה שלנו זה להיות מקוריים". (אריאל)

אומנויות (מחול ומוזיקה)

נהנים מ"חסינות תחומית"

"למורה שמלמדת בלט ליד הבר... הבינה לא משפיעה." (שיר)

מדעי החברה ותקשורת

הגשה עיוורת וויתור על חשיבה ביקורתית

קיבלתי עבודה עם הכותרת "תגי חשיש"... הסטודנטית העתיקה מבלי לראות שה-AI תרגם את המילה "האשטג".
(ספיר)

4 טיפוסים מרצים: רצף של הסתגלות פדגוגית

על בסיס 16 ראיונות עומק, בתיקוף עם נתוני 205 משיבים

המסויגת

(10%)

הימנעות או מעורבות מינימלית

- מרחב בטוח
- ליווי אישי
- חשיפה הדרגתית

הפרגמטית

(35%)

שימוש יעיל וזהיר

- דוגמאות יישומיות קונקרטיות
- הפחתת עומס
- כלים פשוטים שניתן לשלב בהדרגה

הביקורתית

(20%)

שילוב חשיבה אתית

- מסגרת אתית ברורה
- שותפות בגיבוש מדיניות הערכה

החדשנית

(35%)

הובלת שינוי פדגוגי

- הכשרה מוסדית תומכת
- מרחב לניסוי
- לגיטימציה לפיתוח מודלים חדשים של הערכה

מהשטח: פתרונות הערכה יצירתיים

הגילוי החבוי

הטמנת "טריק" בתוך המטלה כדי לחשוף שימוש עיוור או לא ביקורתי.

ניקוד שלילי

הפחתת נקודות על תשובות גנריות, טעויות עובדתיות או שימוש עיוור ב-AI.

הראי הכפול

שתי עבודות מקבילות: אחת עם AI, אחת בלעדיו, וניתוח רפלקטיבי של הפער.

הערכה תהליכית

פירוק ההערכה לשלבים: הצעה, טיוטה, שיחה, פרזנטציה ותוצר סופי.

פיתוח מקצועי מהגנרי לדיסציפלינרי

על בסיס 16 ראיונות עומק, בתיקוף עם נתוני 205 משיבים

3

תנאי להצלחה

71%

מהמרצים רוצים זמן להתנסות.
שינוי הערכה דורש שימוש אישי
ופיתוח הדרגתי עם הכלים.

2

מה נדרש

תמיכה ספציפית
לפי תחום דעת,
בנוסף לייעוץ
פדגוגי דיגיטלי.

1

הבעיה

68%

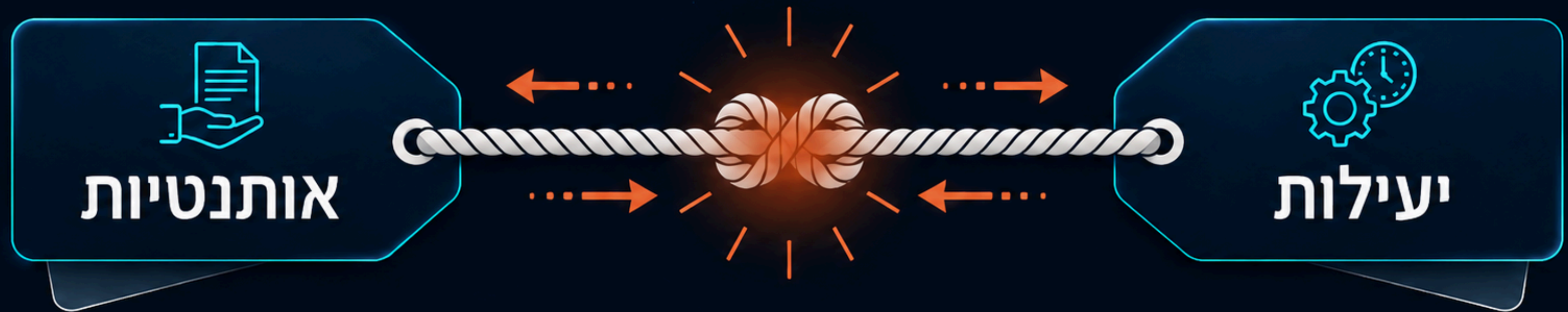
מהמרצים לא קיבלו
הדרכה דלוונטית.
רוב ההדרכה הייתה גנרית.

המסר המרכזי: לא עוד הדרכה גנרית, אלא ליווי מותאם לתחום וזמן אמיתי להתנסות.

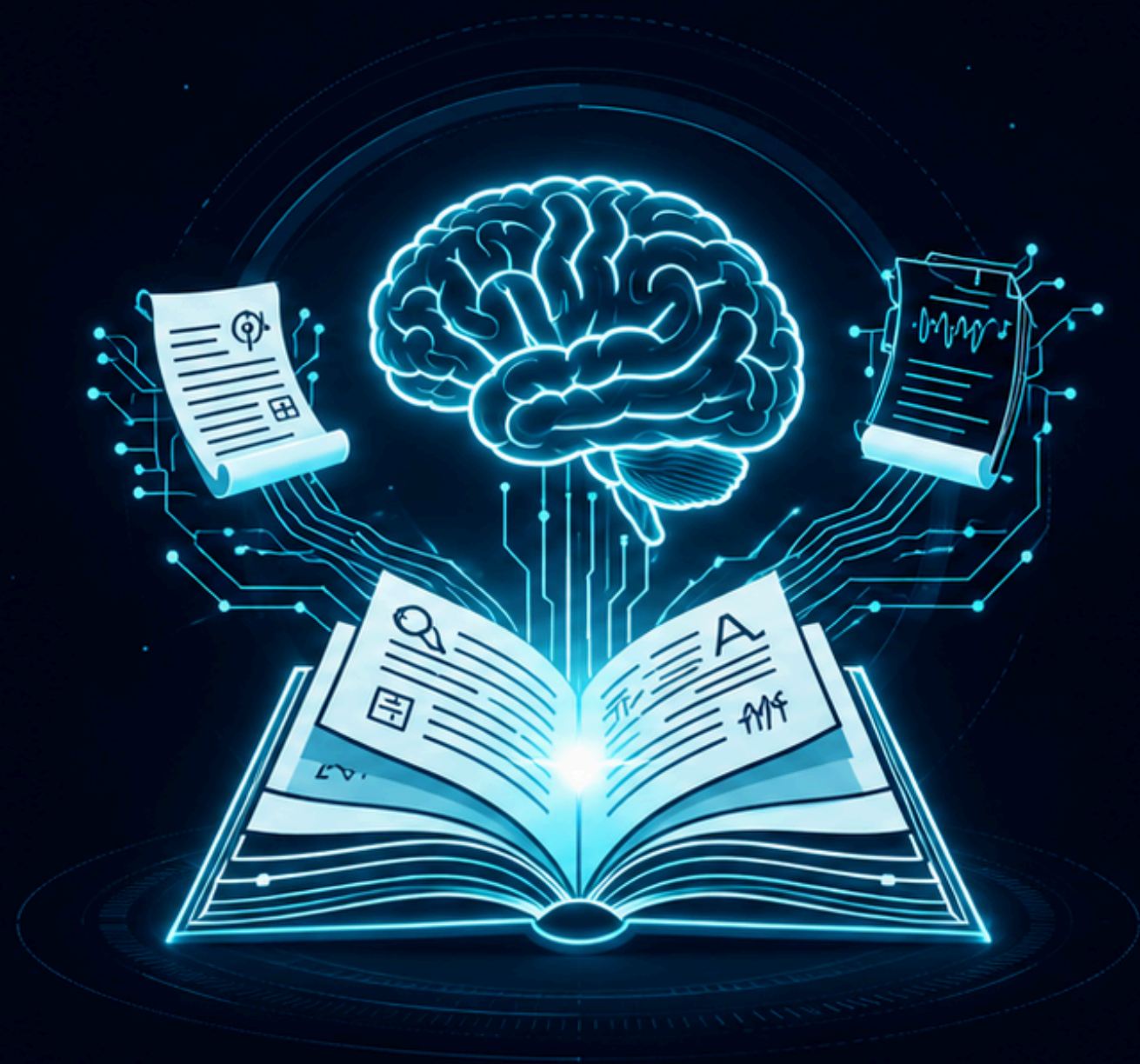

הערכה: הזירה שבה המתח נחשף

האם אנחנו מעריכים את מה
שקל למדוד, או את מה שחשוב ללמידה?

מהו הדבר האחד שתשנו בהערכה שלכם
כדי שה-AI לבד לא יוכל לעמוד בה?

תודה על ההקשבה!

ליצירת קשר:

www.linkedin.com/in/efass

efratfass@gmail.com

חלקים מהמצגת, כולל ניסוח טקסטים ואלמנטים חזותיים, נוצרו בשיתוף בינה מלאכותית יוצרת. ⚙️